Veerkracht in het leven van Turkse en Marokkaanse migranten

Silvia Klokgieters, Sociologie Vrije Universiteit

Theo van Tilburg, Sociologie Vrije Universiteit

Dorly Deeg, VU Medisch centrum

Martijn Huisman, VU Medisch centrum, Sociologie Vrije Universiteit

LASA Longitudinal Aging Study Amsterdam

VU VRIJE UNIVERSITEIT AMSTERDAM

Introductie

- Turkse en Marokkaanse migranten vormen een kwetsbare groep ouderen
- “Triple jeopardy”
  - Veroudering
  - Migratie achtergrond
  - Minderheidspositie
- Toch worden sommigen van hen oud worden in relatief goede gezondheid en hoog welzijn

Hoe identificeren en gebruiken Turkse en Marokkaanse migranten hulpbronnen gedurende hun leven ?

Veerkracht ?

Methode

- Respondenten afkomstig van de Longitudinal Aging Study Amsterdam (LASA)
- 23 semigestructureerd interviews, met topics: migratiegeschiedenis, oud worden, tegenslagen
- Leeftijden 62-69, 10 vrouwen, 13 mannen
- Onderzoeksassistenten met Turkse en Marokkaanse (Darija) taalvaardigheid
- Interviews opgenomen en getranscribeerd
- Thematische analyse

4 levensstadia

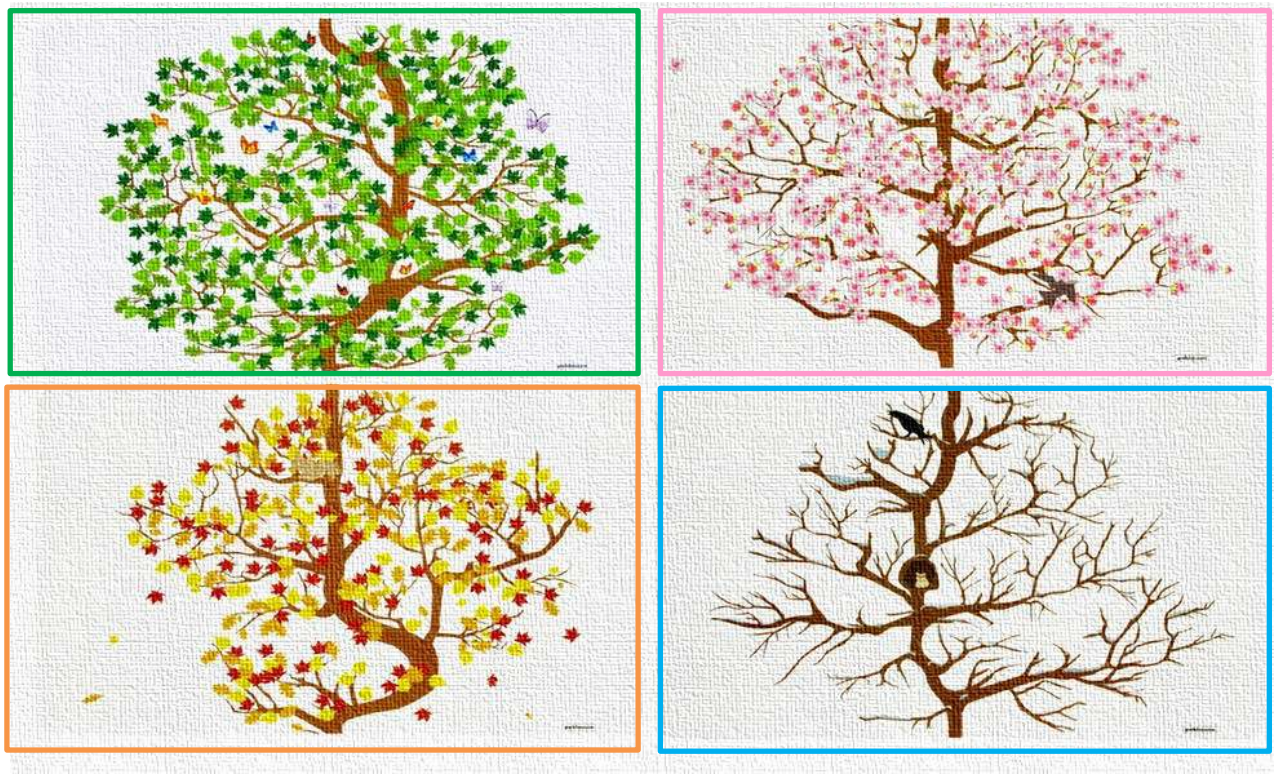

Bevinding #1

- De functie van bronnen veranderde over de levensloop:
  - Bronnen die op eerdere leeftijd nuttig waren zoals het "zoeken naar nieuwe ervaringen" en "overgeven aan de omstandigheden" bleken op latere leeftijd minder nuttig als men geen andere bronnen opbouwde

- Voorbeeld eerste levensfase:

"En dan, hoe meer je werkt, hoe meer leuke meiden je zien, en dan ben je een knappe jongen en dan ga je aan die kleffen, aan die kleffen." (Mr. F, 64.)

- Voorbeeld vierde levensfase:

"Ik heb spijt. Waarom ik er spijt van heb? Wat hebben wij gedaan? Wij zijn hiernaar toe gekomen, we hebben een Nederlandse vrouw gevonden en zich met haar bezig gehouden en de vrouw in Turkije verloren. Geen huis, niks, geen vriend. Ik heb geen een vriend in Turkije bijvoorbeeld, ook hier niet." (Mr. B, 68.)

Bevinding #1

- Maar dit gold ook andersom:
  - Bronnen die eerder niet zo nuttig omdat men grote gevoelens van gemis ervoer waren op latere leeftijd juist wel nuttig zoals “gezinsformatie” en “vergroten van financiële zekerheid”.
- Voorbeeld eerste levensfase:

“Het uit elkaar zijn. (..) We konden niet echt brieven schrijven toen, er was geen telefoon. Zij huilde, ik huilde als we via de telefoon elkaar spraken. Zo ging het.” (Dhr. A, 68)

- Voorbeeld uit derde levensfase:

Moge Allah jullie een huwelijk net als die van ons schenken. (..) Maar de laatste 5 -10 jaar kan ik niet zo goed lopen. Dus hij doet de boodschappen, en zorgt ervoor dat we alles hebben wat er nodig is.” (Mevr. C, 65)

Bevinding #1

Investeren in taal, dubbele inkomens en opleiding volgen en gezinsformatie

Financiële hulpmiddelen en sociaal netwerk

Bevinding #2

- Het genoten hebben van sociale steun en het hebben genoten van een opleiding bleef altijd belangrijk
- Mevrouw A (68)
- Mevrouw H (64)

Mevrouw H: Franse taalvaardigheid

Mevrouw H: Behoorlijk pensioen

Mevrouw H: Leert Nederlands en doet een opleiding

Bevinding #3

- Er bestaat een voortdurende link naar migratie, veerkracht en veroudering
- Migranten voelen zich tot op hoge leeftijd "tussen werelden" en hulpbronnen worden daartegen gevormd "pendelen", "dromen om terug te keren"

"En vroeger gingen we ook niet zo vaak daarheen, om de jaar steeds. Want we werkten. Nu is het beter geworden. Omdat we ouder zijn. We gaan voor 4 maanden, soms voor 3 maanden, soms ook 5 maanden. (Mrs. B, 65)"

Als ik daar een huis had, zou ik hier niet 1 minuut blijven. 1 minuut. (Dhr. H, 68)"

Bevinding #4

- Structurele veranderingen spelen een belangrijke rol in de veerkracht van migranten
  - De olie crisis: verminderde aanbod werk: Veerkracht: mobilisatie/onderhandeling

"Ik hoorde dat mijn afdeling zou gaan sluiten. Toen ik dat hoorde, ben ik meteen naar de personeelschef gegaan. (…) Dus zo heb ik mijn werk veranderd." (Mr. E, 68)

  - Discours van assimilatie, veerkracht: accumulatie hulpbronnen/humor

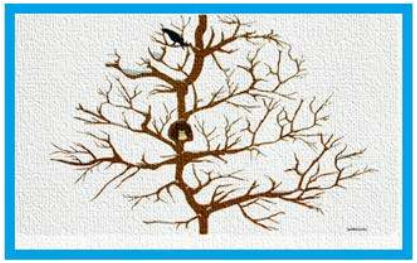

"Een van die Nederlandse was bezig met mensen beledigen. Uiteindelijk raakten wij aan de praat. Na gevraagd te hebben hoe het gaat enzo, vroeg ze aan mij hoelang ik al in Nederland was. Om het kort te houden, gaf ik expres als antwoord 1 meter 80. Daarna zei ze niks en liep ze weg." (Mr. E, 68)

Conclusie

- Er bestaat een voortdurende link naar migratie, veerkracht en veroudering
  - Migranten voelen zich tot op hoge leeftijd “tussen werelden” en hulpbronnen worden daartegen gevormd “pendelen”, “dromen om terug te keren”
- De functie van bronnen veranderde over de levensloop:
  - Bronnen die op eerdere leeftijd nuttig waren zoals het “zoeken naar nieuwe ervaringen” en “overgeven aan de omstandigheden” bleken op latere leeftijd negatief als men geen andere bronnen opbouwde

Conclusie

- Bronnen die op latere leeftijd nuttig waren zoals “gezinsformatie” en “vergroten van financiële zekerheid” maar eerder niet zo nuttig omdat men grote gevoelens van gemis ervoer en eerder levensstadia
- Het genoten hebben van een opleiding in het land van herkomst en sociale steun bleven altijd belangrijk

- Structurele veranderingen spelen een belangrijke rol in de veerkracht van migranten
  - De olie crisis: verminderde aanbod werk: Veerkracht: mobilisatie/onderhandeling
  - Discours van assimilatie, veerkracht: accumulatie hulpbronnen/humor

Bedankt voor de aandacht !

Acknowledgement: Lamyae Daibouni & Berivan Yildiz

Silvia Klokgieters: s.s.klokgieters@vu.nl